

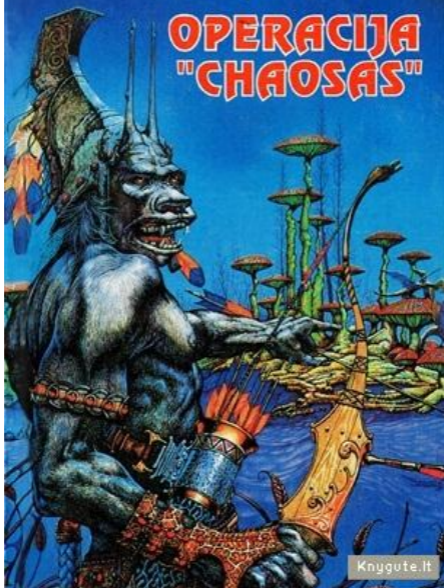

Pasaullnēs fantastikos Aukso fondas

35

Poul Anderson

**OPERACIJA
"CHAOSAS"**

Knygute.lt

Poul Anderson

OPERACIJA "CHAOSAS"

(Mokslinis) fantastinis romanas

Beribėje, bekraštėje amžinojoje Laiko
Jūroje tarsi burbuliukai plūduriuoja
miriadais visatų. O tose visatose galima
rasti tokių Žemių, kur magija ir mokslas
nėra nesutaikomi priešai, kur demonai bei
dvasios privalo paklusti geležiniams
gamtos dėsniams. Galbūt tenai Antrasis
Pasaulinis karas vyko tarp JAV ir Saracėnų
Kalifato. Galbūt tenai žymiausių praeities
mokslininkų sielos gali padėti žmonėms
kovoti prieš Pragaro Visatos valdovų
kėslus.

Iš anglų kalbos vertė NOMEDA BERKUVIENĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
35 tomas. Serija įkurta 1990 m.

Poul Anderson - OPERATION CHAOS
Doubleday Company, Inc., 1971

Viršelis dailininko Patrick Woodroffe
Copyright © by Poul Anderson, 1971

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 1995
Elektroninė versija © Knygute.lt, 2012

*Skiriu Robertui A. Heinleinui, kuris pirmasis
legalizavo magiją, ir jo paties rudaplaukei
Virdžinijai*

Sveiki!

Sveiki, jei tik jūs egzistuojate!

Galbūt mes niekad neišsiaiškinsime šio fakto, nes tas beprotiškas eksperimentas yra dar beprotiškesnės hipotezės patikrinimas, tačiau drauge tai yra mūsų pareiga.

Aš guliu ir snūduriuoju. Tik pusė mano sąmonės suvokia šio pasaulio egzistavimą. Esu parengtas pasiųsti žinią, kuri nuskries, įveikdama laiko sroves, nes visa tai, kas nutiko man prieš daugelį metų, paliko vidutiniokiškoje mano prigimtyje neišdildomus pėdsakus. Jie įsitikinę, jog šį minčių pranešimą privalau persiųsti būtent aš, mat tik tuomet jis turės galiybę pasiekti jus.

Mūsų šansai ne itin dideli. Aš jaučiu, kaip vidutiniokiškumas užgniaužia tą mažutėlę neeilinių sugebėjimų kibirkštėlę, kuri, tarsi silpnas užgesusio laužo dūmelis, vis dar ruseno manyje. Apmaudu, bet mano mintys, ko gero, skrieja į tuštumą.

Tikriausiai tai tik filosofinė idėja, kad laikas

turi daugiau nei vieną matmenį, kad tuo pat metu gali egzistuoti daugybė skirtingų visatų, ir kai kurios iš jų yra mums visiškai svetimos, o kitos - tokios panašios į mus, kad beveik neįmanoma atskirti... Oi, kodėl sapne aš kalbu šia kalba? Paprastai šitaip nešneku. Preparatai sukėlė keistą savijautą. Prakeikimas, prabudęs rytoj ryte aš būsiu savimi ir ne tik savimi, tačiau dabar ir per visą naktį aš - tai aš.

Žemė, kurioje Getinsbergo mūšį laimėjo Li, o Vaterlo - Napoleonas. Arba Žemė, kur Mitros religija Romos imperijoje išstūmė krikščionybę. Arba Žemė, kurioje Roma niekadų nė neegzistavo. Arba Žemė, kur sąmoningomis būtybėmis tapo ne žmonės, bet kitokie gyviai, arba kurioje iš viso nėra protingų būtybių. Žemė, skriejanti Kosmose, kuriame veikia visiškai kitokie gamtos dėsniai ir kurio gyventojai įstengia atlikti darbus, kurių mes niekadų nesugebėsime nudirbti. Tačiau jie niekuomet nepasieks to, ką mes be vargo įgyvendinsime...

Visgi reikia pasakyti, kad ši hipotezė paremta ne vien tikta filosofija. Mokslininkai jau įrodė vieną, mano protui pernelyg sudėtingą, fizikinę teoriją. Yra žinoma keletas anekdotiškų atvejų, kai žmonės staiga dingdavo arba netikėtai atsirasdavo, kurie skatina manyti, kad

kūnas gali persikelti iš vienos laiko srovės į kitą. Bendžaminas Batustas, Kasparas Hauzeris... Manasis atvejis, nors tai jau šiek tiek kitokio pobūdžio faktas. Būtent jis ir skatina mus atlikti šią pareigą.

Matote, jeigu paraleliniai pasauliai egzistuoja, jie turi būti labai glaudžiai susiję vienas su kitu. Priešingu atveju hipotezės patikrinti neįmanoma, ir ji nebetenka prasmės. Šie pasauliai, turėdami tas pačias ištakas, įsikūniję į tokias pat formas, privalo turėti vienodą likimą. Tvarkos bei Chaoso kova, nors ir visiškai skirtingais pavidalais, tikriausiai vyksta visuose pasauliuose.

Mes kai ko jau išmokome ir privalome pasiusiti jums žinią, pamokyti ir perspėti.

Jūs galite palaikyti šį pranešimą sapnu. Taip pat jaučiuosi ir aš, nors mano atmintyje išskylančios įvykiai - tikrų tikriausi faktai. Vargu ar jūs, kuriuos pasieks mūsų signalas, įstengsite atsiliepti. Netgi norėdami. Priešingu atveju mes jau būtume gavę kokį nors pranešimą. Bet viliamės, kad mūsų perspėjimą gausite. Jūs suabejosite, ar gali visa tai būti tik paprasčiausias sapnas?

Kol kas mes dar tiksliai nežinome, kaip jūs atrodote, bet tikimės, kad esate šis tas dau-

giau nei bekraštė tuštuma. Tikriausiai jūs pasaulis ne pernelyg skiriasi nuo mūsų. Kitaip ryšys būtų neįmanomas. Kaipgi aš įstengčiau kontaktuoti su visiškai svetimos prigimties būtybėmis? Ne, jūs taipogi privalote būti žmonės, gyvenantys technologinės kultūros epochoje. Jūs, taip pat, kaip ir mes, privalote prisiminti Galilėjų, Niutoną, Lavuazjė, Vata. Tikriausiai jūs irgi esate amerikiečiai. Bet kažkada mūsų keliai išsiskyrė. Kažin ar jūsų pasaulyje gimė Einšteinas? Jeigu taip, tuomet ką jisai tyrinėjo po ankstyvųjų savo darbų, susijusių su Brauno judėjimu bei specialiąja reliatyvumo teorija? Taip klausinėti būtų galima be galo.

Be abejo, panašūs klausimai apie mus kyla ir jums. Todėl aš pamėginsiu papasakoti savo istoriją. Šiaip ar taip, prisiminimų neišvengsiu - mane užvaldęs snaudulys savaime juos sužadina. Aišku, daugybė dalykų jums bus ne naujiena. Galimas daiktas, jog jūs jau žinote, kaip veikia elektros generatoriai arba kuo baigėsi Pirmasis pasaulinis karas, arba dar ką nors, bet būkite kantrūs. Geriau gauti per daug informacijos negu per mažai. Jums visa tai be galo svarbu.

Jei tik jūs apskritai egzistuojate.

Nuo ko pradėti? Manau, jog man ši istorija

prasadėjo Antrojo pasaulinio karo metu. Nors jos šaknys, be abejo, siekia kur kas senesnius laikus.

I

Mums tiesiog nesisekė arba jų žvalgyba buvo apsukresnė, nei tikėjomės, tačiau paskutiniojo antpuolio metu jie pralaužė mūsų gynybinius įtvirtinimus ir orų korpuso palapinę sulygino su žeme. Tiekimo srityje taip pat turėjome daugybę problemų; taigi iššitas savaites neįstengėme atitaisyti padarytos žalos, o tuo tarpu priešai ėmė kontroliuoti orus. Vienintelis išsigelbėjęs orininkas majoras Džeksonas privalėjo tenkintis tuo, kas liko iš jo stichijos, ir apsaugoti mus nuo žaibų. Bet apskritai teko kęsti viską, ką jie sumanydavo mums pasiūsti šiuo metu. Jie pasiuntė lietų.

Nieko nėra bjauresnio už kiaurą savaitę pilantį šaltą lietų. Aplink telkšo balos, purvas lenda į batus, jie pasidaro tokie sunkūs, jog vos beįstengi atplėšti nuo žemės. Ant sustirusio kūno tabaluoja permirkusiais skarmalais virtusi uniforma, maisto davinys irgi drėgnas, šautuvai reikalauja ypatingo rūpesčio. O lietus vis pliaupia ir pliaupia, vis barbena į šalną;

įkyrus jo šniokštimas neduoda ramybės net sapnuose. Jau niekad os neįstengsi užmiršti šio niūraus lašų teškėjimo; net ir po dešimties metų liūtis sukels tau depresiją.

"Vienintelė paguoda, kad lietaus uždanga trukdo priešams atakuoti iš oro, - pagalvojau aš. - Nėra jokios abejonės, kad vos tik susiruošę pulti, debesų užkardas jie pašalins, tačiau mūsų šluotos atšvilps nė kiek ne vėliau už jų kilimus".

Mes tik vos ne vos judėjome į priekį. Visa keturiasdešimt penktoji Žaibo karių divizija drauge su pagalbiniais daliniais - Jungtinių Valstijų armijos pasididžiavimas - virto apgailėtina sulytų žmonių bei drakonų krūva, slankiojančia po Oregono kalvas ir neva medžiojančia okupantus.

Aš pamažu žingsniavau per stovyklą. Vanduo žliaugė palapinių stogais ir gurgėjo stačiai į apkasus. Mūsų sargybiniai, be abejonės, slėpėsi po stebuklingomis kepuraitėmis, tačiau aš mačiau purvynėje atsirandančius jų pėdsakus, girdėjau batų šlepsėjimą bei įgrisusį monotonišką keiksnojimą.

Aš perėjau nusileidimo-pakilimo juostą; oro pajėgos buvo išsidėsčiusios šalia mūsų, kad, reikalui esant, galėtų suteikti skubią pagalbą.

Du kareiviai, einantys sargybą prie nuversto angaro, nekvaršino sau gaivų dėl tapimo nematomais. Mėlynos jų uniformos buvo permirkusios ir purvinos, kaip ir manoji apsauginė, tačiau jie buvo tvarkingai nusiskutę, o emblemos - sparnuotoji šluota bei nuo piktos akies apsaugantys simboliai - blizgėte blizgėjo. Jie atidavė man pagarbą, ir aš tingiai jiems atsakiau.

Kiek toliau pūpsojo krūva šarvuotų lakštų. Vaikiniai surentė iš jų kilnojamas pastoges savo žvėriūkščiams. Taigi aš mačiau tik pro plyšius besiveržiantį garą, o aštrus reptilijų kvapas rietė nosį. Drakonai neapkentė lietaus, ir jų kontroliavimui raiteliai sugaišdavo marias laiko.

Čia pat buvo išsidėstęs Petrologinio karo skyrius - uždaras gardas, kuriame raitėsi ir šnypštė basiliskai, kas kartą pasukantys karūnuotas savo galvas į maistą atnešusius žmones. Asmeniškai aš abejočiau šio korpuso naudingumu. Norint, kad basiliskas paverstų žmogų akmeniu, reikia, kad jisai atsidurtų visai prie pat priešo ir kad žiūrėtų tiesiog į jį tol, kol šis suakmenės. Na o pats, siekdamas išvengti pragaištingos savojo gyvūnėlio galios, privalai dėvėti apsauginį aliuminio kostiumą bei šal-

mą, kurių dėka tampa gyvu taikiniu prieš snaiperiams. Be to, žmogaus kūno anglies atomams virstant siliciu, išsiskiria radioaktyvieji izotopai, ir jūs galite gauti tokią radiacijos dozę, kad medikams neliks kitos išeities ir teks perleisti jus šventajam Džonui Vortui, iššliūkinančiam iš kapinyno tiktai po vidurnakčio.

Beje, jei norite žinoti, kremacija nėra savaimė išnykęs paprotys - nacionalinės gynybos įstatymas ją draudžia. Mums reikėjo vėl prisiminti senovinę kapinių sistemą. Taigi mokslo vystymasis apkarpe mūsų laisves.

Aš praėjau pro inžinierius, komanduojančius zombių gaujai. Pastarieji rausė dar vieną drėną griovį. Pagaliau pasiekiau didžiulę generolo Vanbrucho palapinę. Sargybinis, pamatęs mano emblemą - Žvalgybos korpuso tetragramą - bei skiriamuosius ženklelius ant antpečių, atidavė pagarbą ir įleido vidun. Aš įėjau, sustojau šalia stalo ir pasisveikindamas pakėliau ranką.

- Kapitonas Matučekas, sere, - pasakiau.

Vanbruchas pažvelgė į mane iš po žilų gauruotų antakių. Tai buvo aukštas stambus žmogus griežtu akmeniniu veidu, senas kovotojas, matęs ir šilta, ir šalta. Mes mėgome jį tiek, kiek įmanoma mėgti generolus, kurių portretai

puikuojasi ant dolerių.

- Laisvai, - tarė jis. - Sėskitės. Reikia šį tą aptarti.

Aš susiradau sudedamąją kėdę, atsisėdau. Kitos dvi kėdės buvo jau užimtos. Šių žmonių aš nepažinojau. Vienas - raudonveidis pūstažandis storulis balta papurusia barzdele. Jo emblemą puošiantys apvalūs kristalai bylojo jį esant Ryšių korpuso majorą. Na, o ant antrosios kėdės sėdėjo jauna mergina. Aš, užmiršęs nuovargį, sumirkčiojau ir vėl pažvelgiau į ją.

Iš tiesų, ji buvo verta dėmesio - aukšta, žaliaakė, rudaplaukė. Prie dailaus veido aukštais skruostikauliais bei puikios figūros visai nedėrėjo JAV pagalbinės moterų tarnybos uniforma. Bet kokia uniforma jai būtų per prasta. Kapitonų skiriamieji ženklai, Kavalerijos korpuso voras... na, o kalbant oficialiais terminais, ne voras, bet Sleipniras¹.

- Majoras Hariganas, Kapitonė Greilok, Kapitonas Matučekas, - supažindino mus generolas. - Na, o dabar imkimės reikalų.

Jis išskleidė priešais mus žemėlapij. Aš pasi-

¹ Sleipniras - senovės skandinavų mitologijoje - stebuklingas aštuonkojis dievo Odino žirgas.

lenkęs pažvelgiau į jį. Čia buvo pažymėtos mūsų bei priešų pozicijos. Pusė Ramiojo vandenyno pakrantės nuo Aliaskos iki Oregono vis dar tebebuvo priešų rankose, tačiau po pernykščio Misisipės mūšio grobikams teko atsitraukti, ir padėtis šiek tiek pagerėjo.

- Taigi, - pratarė Vanbruchas, - trumpai nupasakosiu jums susidariusią padėtį. Tai pavojinga užduotis; nors jūs esate savanoriai, bet reikia, kad žinotumėte, kokia ji svarbi.

Viskas, ką tuomet žinojau, buvo tai, jog esu pašauktas tapti savanoriu. Pašauktas, ir baigta. Juk čia buvo armija, dalyvaujanti šiame baisiame kare, taigi atsisakyti aš jokių būdų negalėjau. Kai saracėnų Kalifatas mus užpuolė, aš buvau ne itin pretenzingu Holivudo aktoriumi. Man labai norėjosi ir toliau dirbti savo darbą, tačiau pirmiausia reikėjo baigti šį karą.

- Mes, kaip matote, jus šiek tiek pastūmėjome atgal, - pasakė generolas, - o tuomet subruzdavo sugageno ir visos okupuotosios šalys. Vos tik atsiras galimybė laimėti mūsų, jos kaipmat sukils. Britanija padeda organizuoti pogrindį, tiekia jam ginklus, o pati tuo pat metu ruošiasi šturmuoti Lamanšą. Rusai ketina pulti iš šiaurės. Bet lemiamąjį smūgį privalome suduoti mes. Turime pralaužti fronto liniją

ir išvyti juos lauk. Tai būtų signalas. Jei mums pasiseks, karą laimėsime dar šiemet, o jeigu ne, jis gali tęstis dar trejus metus.

Aš visa tai jau žinojau. Visa armija tai žinojo. Nors oficialiai nieko dar nebuvo skelbta, tačiau artėjančio puolimo grėsmę kareiviai kažkaip nujaučia.

Jis trumpu storu pirštu ėmė baksnoti žemėlapi.

- Devintasis šarvuočių pulkas - čia, Dvylikasis šluotininų - štai čia. Šičia išsidėsčiusios salamandros - kaip žinome, jie sutelkė čionai visus ugniakvėpius. Laivynas šiuo metu jau apsirūpino krakenais ir yra pasiruošęs įrengti placdarmą bei atkovoti Sietlą. Vienas geras smūgis - ir užpuolikai dės į padus.

Majoras Hariganas šnarpštelėjo į barzdą ir niūriai įsistebeilijo į apvalų kristalą - tamsų, apsiblaususį rutulį. Priešai kaip įmanydami slopino mūsų kristalų energiją, todėl jais buvo beveik neįmanoma naudotis. Mes, savaime suprantama, atsakėme jiems tuo pačiu. Kapitonė Greilok ėmė nekantriai barbenti į stalą nepriekaištingai nudailintais nagais. Ji visa buvo tokia švarutė ir gražutė, jog aš nusprendžiau jai nepatinkąs. Bent jau dabar, kai esu toks nušiuręs ir jau trejetą dienų nesiskutęs.

- Ir visgi čia kažkas ne taip, sere, - įsidrąsinęs pareiškiau aš.

- Taigi, po paraliais, - pratarė Vanbruchas. - Trolburge.

Aš linktelėjau. Šis miestas tebebuvo saracėnų rankose. Jis dunksojo stačiai ant dvidešimtojo greitkelio ir, atsiėmus jį, atsivertų vartai į Seilemą bei Portlendą.

- Man rodos, reikėtų užimti Trolburgą, sere, - sumurmėjau aš. Vanbruchas susiraukė ir atkirto:

- Tai Keturiasdešimt penktosios divizijos užduotis, - burbtelėjo jisai. - Jeigu mes prakišime, drauguži, priešo pulkai gali siūbtelėti pirmyn, atkirsti Devintąjį pulką ir sužlugdyti visą operaciją. Be to, Keturioliktojo pulko majoras Hariganas bei kapitonė Greilok pranešė man, jog Trolburgo garnizonas turi ifritą, arabų blogio demoną.

Aš švilptelėjau, nugara perbėgo šiurpuliukai. Kalifatas įžūliai ir neapgaltai naudojosi Antgamtinėmis jėgomis, būtent dėl to visi kiti musulmonai apšaukė juos eretikais ir nekentė jų taip pat, kaip ir mes. Bet aš niekuomet nepagalvojau, jog jie šitaip įsismagins, kad net išdrįs perlaužti Saliamono antspaudą....